

Abstrakt v českém jazyce

Domácí násilí ve společnosti

Tato práce vymezuje domácí násilí jako velmi široký složitý sociální (genderový) a právní pojem, čemuž odpovídá i její členění do dvou logických celků. Teorii domácího násilí a výkladu jeho základních znaků a pojmů se věnuje první kapitola. Domácí násilí je zde popsáno jako celospolečenský problém, který vzhledem ke statisticky doložené (překvapivě vysoké) míře výskytu a předpokládané vysoké latenci nelze odložit stranou jako okrajový sociálně patologický jev. K takovému (nesprávnému) závěru svádí řada mýtů obestírajících problematiku intimního násilí vůbec a zejména všeobecná představa, že osobu ohroženou domácím násilím lze jednoznačně rozpoznat, stejně jako osobu týrající své bližní. Autorka této práce se snaží vyvrátit tyto závěry s poukázáním na kriminologická a viktimologická specifika osoby ohrožené i ohrožující domácími násilím. Ve druhé kapitole tato práce zkoumá faktory feminizace domácího násilí, tj. aspekty ženy jako genderového pohlaví, genderovou socializaci a její dynamiku, diskriminaci a násilí páchané na ženách. Domácí násilí je totiž celosvětově stále chápáno jako podkategorie násilí páchaného na ženách, přestože obětí se může stát každý (žena, muž, senior, dítě...) a dle současných statistik není agresorem zdaleka pouze muž.

Ústředním zájmem této práce se stala česká legislativní úprava ochrany před domácím násilím, již se převážně věnuje její druhá polovina. Ve čtvrté kapitole tematiku přirozeně otevírá historie teorie i praxe řešení otázek ohledně domácího násilí na území České republiky. První legislativní (trestněprávní) počin zákonodárce při ochraně proti domácímu násilí - vymezení skutkové podstaty trestného činu týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě – jako čistě represivní přístup státu záhy změnil nový zákon na ochranu před domácím násilím. Od roku 2007 je tak kladen důraz na prevenci a včasnou intervenci, neboť „když jde o ukončení násilí v rodině, stává se nejvyšším příkázáním tzv. strategie vměšování, protože pasivita a „nicnedělání“ pomáhá pachateli a nesvědčí oběti“ (Králičková, a další, 2011).

Komplexní a včasnou pomoc obětem domácího násilí zajišťuje systém tří pilířů ochrany před domácím násilím: Policie České republiky, soudní ochrana (v rámci civilního

řízení) a intervenční centra, kterým se postupně věnují kapitoly 5 až 7. Zákonná působnost a pravomoci jednotlivých institucí reprezentují jejich místo při prevenci domácího násilí, ale také při jejich interdisciplinární spolupráci – neúčinnějšímu systému pomoci jeho obětem. Vzájemná kooperace a předávání informací a zkušeností mezi odbornými pomáhajícími profesemi, ale i osvěta a podpora široké veřejnosti, je základním principem efektivní státní intervence do problému domácího násilí.

Závěrečné kapitoly 8 a 9 této diplomové práce se věnují budoucnosti řešení domácího násilí, z hlediska legislativního i praktického. Autorka mimo jiné upozorňuje na palčivé otázky (zatím) bez právní úpravy, tj. bez možnosti jejich účinného řešení s pomocí státního aparátu, zejména ochrany dětí jako svědků domácího násilí, pomoci obětem méně obvyklých druhů domácího násilí (obětem - seniorům, mužům apod.) a také zavedení dobré praxe terapeutických programů pro násilníky – pachatele domácího násilí. Co se vyhlídek české právní úpravy institutů reagujících na probíhající intimní násilí týká, je v centru pozornosti této práce nový občanský zákoník, neboť nejspíše jeho účinností by se ochrana před domácím násilím měla dočkat soukromoprávní úpravy. Bez dalšího se však ani tam nová speciální ustanovení rodinného práva nestanou dostatečnou satisfakcí této oblasti, autorka zaujímá k novému občanskému zákoníku, co se stále nedostatečné a chaotické úpravy potírání a zohledňování domácího násilí instituty civilního práva týká, kritický postoj. Kvůli otázkám praktického řešení domácího násilí v budoucnosti, tj. nejen na poli legislativním, nýbrž i v rámci vzdělávání, osvěty a zefektivnění následné pomoci v případech domácího násilí, jsou v závěru zmíněny cíle Národního akčního plánu prevence domácího násilí na léta 2011-2014.

Jedním z nejdůležitějších závěrů této práce je nenahraditelnost dostatečného poučení veřejnosti o fenoménu domácího násilí. Důkladná osvěta mladé generace a její výchova k úctě k lidskému tělu i duši je tím nejlepším základem pro odstranění domácího násilí ze života všech žen, mužů, jejich dětí i jejich rodičů – seniorů. Poselstvím této práce je zřetelně odmítavé stanovisko k jakýmkoliv formám násilí a nulová tolerance k domácímu násilí reprezentovaná nekompromisní reakcí jak ze strany státu, tak ze strany veřejnosti, je jeho neoddělitelnou součástí.